

МАУП

Кафедра іноземної філології та перекладу

Затверджую:

Директор ННІПСН

_____ Раєвська Я.М.

“ 29 ” _____ серпня _____ 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри

іноземної філології та перекладу

Протокол № 1 від 29.08. _____ 2024 р.

Завідувач кафедри _____ І. С. Бахов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕРЕКЛАД ХУДОЖНЬОГО ДИСКУРСУ

Галузь знань: _____ 03 «Гуманітарні науки»

спеціальності: _____ 035 Філологія

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня _____ другий (магістерський) рівень

(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: _____ Філологія

(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації:

(за наявності)

(назва спеціалізації)

Розробник (-и) силябусу навчальної дисципліни:

Бахов І.С, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології і перекладу

Викладач:

Іщенко Є.О. кандидат філологічних наук, доцент

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри іноземної філології і перекладу

Протокол від 29 серпня 2024 р. № 1

Завідувач кафедри _____ Бахов І. С.
(підпис)

Силябус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми освітньої програми «Англійська мова і література (друга мова – німецька)»
(назва освітньої програми)

_____. 20__ р.
Керівник (гарант) освітньої програми _____ Бахов І. С.
(підпис)

Силябус перевірено
_____. 20__ р.
Заступник директора _____ Т. В. Нич
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол №
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «____» ____ 20__ р., протокол №

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук
Кафедра іноземної філології та перекладу

Назва дисципліни	Переклад художнього дискурсу
Викладач (-і)	Іщенко Євгеній Олександрович
Портфоліо викладача (-ів)	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-inozemnih-mov.html
Контактний тел.	0669030674
E-mail:	
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/lib/metod/9020.pdf
Консультації	Середа, 16:00 – 17:20

1. Коротка анотація до дисципліни. Курс «Переклад художнього дискурсу» спрямований на створення теоретичної основи для подальшого набуття студентами практичних умінь і навичок у галузі перекладу та вивчення моделей і закономірностей процесу перекладу і перекладацьких відповідностей, а також способів перекладу текстів різних жанрів і стилів.

2. Мета: закладення студентам теоретичних основ перекладу художнього тексту та формування навичок виконання адекватного перекладу прозових, поетичних та драматургічних текстів першотворів. Зокрема, курс має на меті:

- ознайомити студентів із сучасним станом науки про переклад у нашій країні та за кордоном;
- допомагати студентам здобути початкові знання з різних аспектів і типології перекладу;
- виробити у студентів вміння виявляти жанрові, стильові структурні і тематичні складові художнього тексту першотвору, що підлягають відтворенню при перекладі;
- сприяти створенню словника постійних міжмовних відповідників у певній галузі мов;
- виробити початкові навички спостереження мовних явищ і наукового аналізу;

3. Формат курсу: очний (*offline*)

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

У результаті вивчення дисципліни студент повинен набути такі компетентності:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у професійній діяльності у галузі філології, лінгвістики, художнього перекладу, що передбачає застосування теорії та методів філологічної та лінгвістичної науки;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і

використовувати отриману інформацію в контекстах проблем, що вирішуються при здійсненні художнього перекладу;

- здатність використовувати з точністю і лінгвістичною правильністю терміни в усному і писемному професійному мовленні;
- здатність здійснювати філологічний та науковий аналіз художнього тексту, структурування матеріалу з урахуванням вимог художнього перекладу;
- здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в сфері художнього перекладу;
- здатність усвідомлювати ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого результату при здійсненні художнього перекладу.
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- використовувати англійську мову у різних жанрово-стильових різновидах з метою якісного здійснення перекладу художніх текстів;
- володіти технікою написання чіткого, послідовного тексту у певному стилі, а також доповідей і статей відповідно до поставленої проблеми чи предмету розгляду;
- вільно читати оригінальні художні тексти англомовних авторів;
- виокремлювати мовленнєві моделі (Speech Patterns) із запропонованих текстів та активізувати їх у усному мовленні;
- вживати граматично й фонетично коректні висловлювання англійською мовою з використанням відповідної лексики з метою обговорення будь-якої з пройдених тем;
- розрізняти розмовні й літературні вислови в межах пройденого матеріалу та активно вживати їх в усному й письмовому мовленні;

5. Тривалість курсу. 120 годин (4 кредити ЄКТС), з них: 40 годин аудиторної роботи; 80 годин – самостійної роботи, залік.

6. Статус дисципліни: *обов'язкова*

7. Пререквізити: Курс «Переклад художнього дискурсу» тісно пов'язаний із проблематикою інших дисциплін, знання яких необхідно здобувачам для вивчення курсу.

8. Структура навчальної дисципліни

Змістові модулі: Структура курсу містить два модулі, що пов'язані між собою навчальними цілями, логікою викладення і вивчення навчального матеріалу.

Модуль 1. Художній текст як комунікативна одиниця. Структурно модуль складається з трьох тем.

Модуль 2. Основні техніки перекладу художнього тексту. Структурно модуль складається з семи тем.

Міжпредметні зв'язки: оскільки курс „Спецкурс з основ художнього перекладу”

(англійська мова) покликаний підготувати студентів до опанування курсу „Теорії та практики перекладу” та розвивати у них лінгвістичну, соціолінгвістичну та прагматичну компетенції, він безперечно пов’язаний з усіма перекладознавчими науками, а також соціолінгвістикою, лінгвокраїнознавством та історією мови.

Програма навчальної дисципліни

№	Курс_V_ Семестр_IX Всього годин у семестрі_38 Теми	Кількість годин, з них:						Приміт-ка
		лекції (Л)	семінар. зан	практ., лаб. зан	інд.-конс.	сам. роб. студ	форма контролю	
	Модуль І							
	1. Белетристика у системі стилів та жанрів мови.	2				2		
	2. Текст художнього твору як комунікативна одиниця.	2		2		2		
	3. Рівні актуалізації інформації у тексті.	2		2		2		
	Модуль II.							
	4. Основи теорії художнього перекладу.	2				2		
	5. Актуальні проблеми перекладу художнього тексту.	2		2				
	6. Переклад прозового художнього твору.	2		2		2		
	7. Стилїстична семасіологія художнього тексту першотвору.							
	8. Переклад поетичного художнього твору.	2		2		2		
	9. Особливості перекладу драматургічних художніх творів	2		2		2		
	10. Особливості перекладу комічних художніх творів.	2		2		2		

4. Плани лекцій

Тема 1. Белетристика у системі стилів та жанрів мови.

Мета: ознайомити студентів з предметом, завданнями і значенням спецкурсу, з системою стилів та жанрів мови.

Питання до обговорення.

1. Предмет, завдання і значення навчальної дисципліни.
2. Характерні ознаки художнього стилю.
3. Види і жанри художніх творів.
4. Функції художнього тексту.
5. Структурно-композиційна характеристика художнього твору.

Література: а) основна [1;4;12-14;21-23;25;27];

б) додаткова [3;11;15-18].

Тема 2. Текст художнього твору як комунікативна одиниця..

Мета: визначити поняття „когезія”, „когерентність”, „дейксис” та познайомити з базовими ознаками художнього тексту.

Питання до обговорення.

1. Текст як одиниця макрорівня.
2. Структурна композиція та змістова організація тексту художнього твору.
3. Базові ознаки художнього тексту – ідейність, концептуальність, образність, виразність та інтертекстуальність.
4. Утілення категорії суб’єкта у текстових парадигмах автора, персонажа та читача.
5. Адресатно-адресантні відношення у художньому творі.
Література: а) основна [1;3;4;11-15;21];
б) додаткова [22-27].

Тема 3. Рівні актуалізації інформації у тексті. Прагматика художнього тексту.

Мета: ознайомити студентів з прагматичними складовими художнього тексту.

Питання до обговорення

1. Художній твір як особливий семіотичний знак.
2. Фактори смислотворення у художньому тексті.
3. Прагматичні складові художнього тексту: пресу позиція. імплікації, перлокутивний ефект.
4. Композиційно-мовленнєві форми та способи викладення змісту у художньому творі.
5. Рівні нагромадження інформації в художньому тексті: семантичний, контекстуально-ситуативний, прагматичний.
6. Маркери гендеру художнього твору.
7. Роль художньої деталі, образу та сильної позиції при перекладі першотвору.
8. Образ у художньому творі та образність художнього тексту.
Література: а) основна [3;4;11-15;17;21];
б) додаткова [16; 23;25].

Тема 4. Основи теорії художнього перекладу

Мета: ознайомити з загальною теорією художнього перекладу.

Питання до обговорення

1. Загальна теорія художнього перекладу.
2. Часткові теорії перекладу (аспектна, денотативна, трансформаційна. функціональної еквівалентності).
3. Літературний переклад versus інтерпретативний переклад у художньому стилі. .
4. Критика художнього перекладу, літературознавча критика перекладу.
5. З історії становлення художньої перекладацької діяльності..
Література: а) основна [2;3;4;11-16;25];б) додаткова [4; 17;18;21;22].

Тема 5. Актуальні проблеми перекладу художнього тексту.

Мета: ознайомити студентів з проблемами художнього стилю у перекладознавстві.

Питання до обговорення

1. Проблема художнього стилю і стилістики тексту у перекладознавстві.
 2. Функції художнього твору через призму завдань перекладача .
 3. Урахування ідіостилю автора та особистості перекладача у перекладацькій діяльності. Ідейна та образна структура художнього першотвору.
 4. Способи перекладу, що застосовуються у перекладі художнього твору: підрядковий, скопів, реферативний, анотаційний, переклад-переспів, переклад-адаптація, транскрипція, транслітерація, калькування, пошук аналогій, пошук абсолютних та неповних еквівалентів, описовий переклад.
 5. Порівняльний аналіз тексту перекладу художнього тексту та його першотвору.
 6. Рівні адекватності перекладу першотвору.
 7. Перекладацькі трансформації, застосовувані до перекладу текстів художніх творів: граматичні перестановки, заміни (структурні /функціональні), генералізація змісту, диференціація змісту, звуження, розширення, доповнення, опущення, компенсація, логічний розвиток тощо.
- Література: а) основна [2;3;4;11-16;25;27]; б) додаткова [4; 17;18;21;22;26].

Тема 6. Переклад прозового художнього твору

Мета: ознайомити студентів з різними маркерами лексико-семантичних зв'язків у тексті.

Питання до обговорення

1. Засоби лексико-семантичної когезії художнього прозового тексту (повтори, парафраз, кореференція, субституція, еліпсис) та способи їх відтворення в тексті перекладу..
2. Маркери лексико-семантичних зв'язків у тексті.
3. Застосування методики компресії змісту при перекладі.
4. Лексичні труднощі перекладу художнього тексту: відтворення власних назв, назв культурних та національних реалій, авторських неологізмів та оказіоналізмів, стилістично маркованої лексики, етнофразеологізмів та усталених виразів, семантичного потенціалу синонімів..
5. Граматичні труднощі перекладу художнього тексту: способи передачі лексично значущих артиклів (англ. тексту), видо-часових форм дієслова, граматичної та суб'єктивної модальності, структур у пасивному стані, віддієслівних предикативних комплексів, асиндетичних іменникових словосполучень, темо-рематичних зв'язків, мовних одиниць змісту на рівні диктема, синтаксично-ускладнених та розгалужених предикативних одиниць, часток, вигуків, сполучників, синтетичного та безсполучникового типів синтаксичного зв'язку.

Література: а) основна [2;3;4;11-16;25;27];б) додаткова [17;18;21;22;26].

Тема 7. Стилiстична семасiологiя художнього тексту першотвору

Мета: визначити поняття „парафраз”, „літота”, „синецдоха”

Питання до обговорення

1. Стилiстична семасiологiя художнього прозового тексту.
2. Рівні стилiзацiї iнформацiї в прозовому художньому творі..
3. Роль морфеми, слова, речення. контексту у створенні образності та виразності.

4. Лексичні та лексико-стилістичні засоби та прийоми увиразнення змісту: метафора, синекдоха, епітети, гра слів, каламбур, гіпербола, оксиморон, художнє порівняння, літота, антитеза, парафраз.

5. Синтаксичні засоби стилізації змісту художнього тексту: риторичні питання, повтори, паралельні конструкції, хіазма, відокремлення, еліпсис, апосіорея, парцеляція у мові оригіналу та способи відтворення у мові перекладу.

6. З'ясування текстових конотацій.

7. Трансформації додавання, упущення, паралельного найменування (експлікації), контекстуальних замінів /розгортання, компресії.

8. Перекладацький аналіз стилістики текстів першотвору та перекладу.

Література: а) основна [1;3;4;11-15;21]; б) додаткова [22-27].

Тема 8. Переклад поетичного художнього твору.

Мета: ознайомити студентів з проблемами перекладу поетичних творів.

Питання до обговорення

1. Ознаки віршованих творів з точки зору силабо-ритмічної та метричної організації.

2. Функції поетичного твору через призму завдань перекладача.

3. Лексика поетичного тексту з погляду стилістичної стратифікації словника: поетизми, ліризми, урочиста та церемоніальна лексика, архаїзми, фольклоризми, просторіччя та діалектизми, авторські оказіоналізми.

4. Проблема пошуку відповідників для збереження стилістичного реєстру віршованого художнього твору..

5. Фонологічні засоби увиразнення змісту поетичного першотвору: графон, асонанс, евфемія, алітерація.

6. Труднощі перекладу силабо-тонічних, силабічних та античних віршів.

7. Класична англійська лірика в українських перекладах. Зіставний аналіз.

Література: а) основна [1;3;4;11-15;21]; б) додаткова [22-27].

Тема 9. Особливості перекладу драматургічних художніх творів

Мета: ознайомити студентів з різними видами драматургічних творів

Питання до обговорення

1. Види драматургічних творів.

2. Фактори, що зумовлюють труднощі адекватного відтворення смислу драматургічного твору при перекладі.

3. Лексичні, морфологічні, синтаксичні особливості перекладу драматургічних творів. Класична англійська драма в українських перекладах..

4. Зіставний аналіз.

Література: а) основна [1;3;4;11-15;21]; б) додаткова [22-27].

Тема 10. Особливості перекладу комічних художніх творів.

Мета: ознайомити студентів з різними видами гумористичних та сатиричних творів.

Питання до обговорення

1. Види комічних творів.

2. Фактори, що зумовлюють труднощі адекватного відтворення смислу гумористичного та сатиричного творів при перекладі.

3. Стилiстичнi фiгури та їх сучаснi комбiнованi варiанти в творах американських авторiв

(Stealth Parody, Ironic Echo, Metarforgotten, Fauxdian and Freudian slips etc.)

4. Стереотипнi персонажi американських комiчних творiв (Kidult, Enfant Terrible, Henpecked Husband, Bad Boy, Funny Foreigner etc.).

Лiтература: а) основна [1;3;4;11-15;21]; б) додаткова [22-27].

Завдання для самостiйної роботи студентiв

Основна мета самостiйної роботи – поглибити знання та набути практичних навичок шляхом самостiйної роботи з пiдручниками та iншими джерелами (включаючи Iнтернет).

Самостiйна робота передбачає:

- попередню пiдготовку до практичних занять;
- пiдготовку до обговорення запропонованих питань;
- самостiйне вивчення окремих питань тем курсу;
- закрiплення практичних навичок аналізу фонетичних, лексичних, словотворчих i граматичних явищ;
- огляд рекомендованої лiтератури.

Питання для самостiйного опрацювання.

1. Характернi ознаки стилю художнього мовлення.
2. Види i жанри художнiх творiв..
3. Текст як над фразова комунiкативна одиниця.
4. Мовнi засоби забезпечення когезiї, когерентностi, цiлiсностi тексту.
5. Мовнi засоби передачi категорiї модальностi у художньому творi.
6. Реалiзацiя категорiї суб'єкта у художньому творi.
7. Текстова категорiя адресатностi.
8. Функцiї художнього тексту.
9. Художнiй твiр як особливий семіотичний знак.
10. Семантичний та прагматичний рiвнi вiдповiдно до смислу у художньому тексті.
11. Художнiй текст з погляду прагматичних пресупозицiй, iмплікатур, перлокуцiї.
12. Реалiзацiя категорiї оцiнностi у художньому тексті.
13. Концептуальнi фактори смислотворення у художньому творi.
14. Маркери гендеру, вiку, соцiальної ролi у художньому тексті.
15. Роль художньої деталi, образу та сильної позицiї при перекладі першотвору.
16. Засоби створення образностi художнього тексту.
17. Види драматургiчних творiв.
18. Фактори, що зумовлюють труднощі адекватного вiдтворення смислу драматургiчного твору при перекладі.
19. Види комiчних творiв.
20. Фактори, що зумовлюють труднощі адекватного вiдтворення смислу комiчного твору при перекладі.

21. Літературні жанри, мовна характеристика текстів різних жанрів.
22. Особливості перекладу англійської казки англійською мовою.

Індивідуально-консультативна робота

Консультації із студентами проводяться згідно з вимогами та рекомендаціями Міністерства Освіти— один раз на тиждень протягом 40 хвилин.

На консультаціях уточнюються й з'ясовуються всі питання, що виникають під час самостійної роботи студентів і подається звіт про зроблене. Звіт може мати форму бібліографічної добірки, вибіркового усного й письмового перекладу, усних й письмових анотацій і рефератів, узагальнення матеріалу за окремими статтями (оглядового реферування), стислих повідомлень і доповідей рідною й іноземною мовами за прочитаним матеріалом. Частково контроль самостійної роботи може проводитися і на групових заняттях.

Методики активізації процесу навчання

Активізація процесу навчання відбувається шляхом використання сучасних комунікативних методів проведення практичних занять та шляхом впровадження багатовимірного та модульного підходів, що є ключовими аспектами у створенні міцної основи для лінгвістичної різноманітності у програмі та в оцінюванні.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль знань здійснюється щомісяця шляхом опитування за вивченими темами курсу, підсумковий— наприкінці семестру за наявності позитивний оцінок поточного контролю у формі іспиту.

Залік складається з двох теоретичних питань і практичного завдання, що передбачає переклад запропонованого тексту українською мовою на англійську мову, або переклад запропонованого тексту англійською мовою на українську мову, або пояснення вибору перекладу деяких слів. Або переклад синонімів, антонімів, омонімів, термінів, або переклад безеквівалентної лексики, або пояснення вживання і особливостей перекладу окремих конструкцій.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю: опитування, тестування, словниковий диктант, написання твору, письмова анотація змісту тексту, переказ змісту прочитаного та прослуханого, презентація колажів та проектних (групових) завдань, написання модульних контрольних робіт тощо.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння студентом певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре

75-81	С (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням одаткової роботи щодо вивче ння навчального матеріалу кредитного модуля)	

Рекомендована література

Основна

1. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. - К.: Юніверс, 2003, - 280 с.
2. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад. — Львів: Радуга, 1989, - 235 с.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. — Вінниця: Нова книга, 2002, - 562 с.
4. Карабан В.І. Translation from Ukrainian into English. Вінниця: Нова книга, 2003, - 608 с.
5. Корунець І.В. A Course in the Theory and Practice of translation/ Теорія і практика перекладу. - К.: Вища освіта, 1986. - 435 с.
6. Корунець І.В. Theory and Practice of Translation. - Вінниця: Нова книга, 2001, - 447 с.
7. Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту. - Вінниця: Нова книга, 2004.-261 с.

Додаткова література

1. Рильський М.Т. Мистецтво перекладу. - К.: Лелека, 1975, - 290 с.
2. Bell R.T. Translation and Translating. London: Cambridge Press, 1991, 480 p.
3. Hatim B., Mason I. Discourse and the Translator. New York: Brooklyn Bridge, 1988, 490 p.
4. Newmark P.A. Textbook of Translation. New York: Harrison Press, 1988, 390 p.